

رونمایی از سمفونی شهید سلیمانی در تالار وحدت

سمفونی ویژه حاج قاسم امروز ۱۲ دی‌ماه در تالار وحدت رونمایی می‌شود. در حالی روز یکشنبه وزیر ارشاد از رونمایی سمفونی حاج قاسم خبر داد که هنوز جزئیاتی درباره آهنگساز منتشر نشده است اما این اثر با عنوان «به قد قامت یاران» به رهبری نصیر حیدریان به صحنه خواهد رفت. پیش از این استاندار کرمان اعلام کرده بود که سمفونی فاخر و ملی حاج قاسم سلیمانی در ایام برگزاری چهارمین سالگرد

در گفت‌وگوی «جام جم» با قاسم افشار، روند ابتدال در موسیقی پاپ بررسی شد

مصائب تولید ترانه سالم

وقتی ترانه «وقف پرنده‌ها» برای نخستین‌بار از شبکه‌های رادیو و تلویزیون پخش شد صدایی را شنیدیم که سخن عشق می‌کرد و به قول حافظ چو نان یادگار در این گنبد دوار طنین افکند تا بماند. قاسم افشار، طنین و رنگ‌بویی صدایش را از مژل و مانند و شباهت فراتر برد و در مسیرش با همکاری چهره‌هایی مانند اکبر آزاد، فریدون شهبازیان و ... به «خسته‌دلان» رسید، از «فردا دیر است به خاطر من کمکم کن» با ما گفت و همه را به «فقط به خاطر تو» مهمان کرد، با «فصل آشنایی» همراه «گلایه و بغض از کویر و ستارگان» ترانه ساخت، «راز آخرین فرصت» را با ما در میان گذاشت، از «بغض خاک» با افتخار به «خداحافظی» رسید و با «خلیج فارس» اوجی دیگر را تجربه کرد. اکنون مهمان این فرازهای جام‌جم است و با من و شما سخن می‌گوید.

علی مظاهری گروه فرسنگ و هنر

۱۹۱ فضایی که اثر هنری از آن پدید می‌آورد آیا زمینه‌چینی نیاز دارد یا با تکیه بر تربیت ذهنی بایستی اشراق‌ها و آتات آنی را دریابیم؟

یک اثر هنری با کیفیت را قطعا با نگاهی متفاوت بایستی نگریست و باید نگاه خود پدیدآورنده هم متفاوت باشد. همچنین از قبل پژوهشی باید انجام شده باشد که این کلید در نتیجه درگاهی را می‌گشاید که از آن اثر هنری پدیدار می‌شود. مهم‌تر از هر چیز تشکیل یک تیم خلاق و همفکر و هم‌شان است؛ همانند تیم‌های ۲- ۳ نفره‌ای که به‌ویژه دهه گذشته داشتیم و هنوز هم تیم‌هایی توانمند به‌شمار می‌آیند. گزینش افراد تیم، از آهنگساز و تنظیم‌کننده تا ترانه‌سرا را باید اندیشه پشتیبانی کند. به‌ویژه اگر هدف از این انتخاب هم‌گروه، آفرینش اثر هنری باشد که همین هم یک‌بک دیدگاهی متفاوت می‌طلبد. مخصوصا با این کارهای سفارشی و تولیدات روزمره که شاهدیم لازم است برای ایجاد یک کار خوب از تولیدات عادی فراتر رود.

۱۹۲ پس دوستی‌ها و همدلی‌ها و هم‌زبانی‌ها برای خلق یک اثر ماندگار بسیار تاثیرگذار است؟

بله صددرصد. باز تاکید می‌کنم صددرصد. وقتی شما ترانه‌هایی را می‌شناسید که چند دهه است شنیده می‌شوند و هنوز هم مردم به آنها علاقه دارند و شنونده‌شان هستند، برای همین همدلی تیم‌هایی است که با یکدیگر هماهنگی و دوستی داشتند. حرف همدیگر را می‌فهمیدند، از یکدیگر جدا نبودند و در یک فضای مشترک به خلق اثر می‌پرداختند و با همدیگر به یک کار شکل می‌دادند که در نتیجه کارهای خوب و ماندگاری هم تولید می‌شد.

۱۹۳ کار هنری بر چه بنیادهایی استوار است که در مسیر زمان آسیب و گزند نمی‌بیند، حتی نسل‌هایی هم که در زمانه و فضایی نزیسته‌اند که آن اثر هنری خلق شده بازهم با آن ارتباط می‌گیرند ولدت می‌برند؟

خدا رحمت کند زنده‌یاد محمد شیرازی را که ترانه «آی آدم‌های مهربون با همان وقف پرنده‌ها» را برای من نوشتند. می‌گفتند در خیابان که می‌رفتم چکاوکی را روی یک شاخه درخت دیدم. در دهنم جرقه‌ای زده شد. در خلوت بر پایه نگاهی که داشتم معماری کلمات را در افکارم شکل دادم و با ترتیبی که چیدم ترانه «وقف پرنده‌ها کنیم دونه مهربونی رو» راگفتم؛ یعنی در دهنش کلمه‌ها را کاملاً مهندسی کرده، آن هم با یک تلنگر آنی! که توانسته به یک روایت و داستان دیگری برسد از منظره و اتفاقی عادی که همه رهگذران هم می‌دیدند و می‌بینند. شاعران و ترانه‌سراها نیز این‌گونه‌اند و چنین اتفاقی‌هایی برای‌شان می‌افتد. ترانه‌سراهای خوبی داریم که در خلوت‌شان می‌نشینند و چیزی را در ذهن‌شان معماری می‌کنند و تا جایی هدایش می‌کنند که به تولد شعری فاخر منجر می‌شود.

۱۹۴ البته دکنتر چراغعلی می‌گفتند همه عوامل هرچه در اوج یا برعکس هرقدر ناراسا و ضعیف باشد، به‌راستی هنر خواننده

شهادت سردار دل‌ها توسط هنرمندان برجسته کشوری رونمایی می‌شود. محمدمهدی فداکار با اعلام این خبر گفت: سمفونی شهید سلیمانی که کاری بسیار برجسته و فاخر است برای نخستین مرتبه با حضور گروهی صدفرنه از هنرمندان در ایام سالگرد شهادت سردار سلیمانی رونمایی و در تالار فرهنگ و هنر شهر کرمان نیز اجرا خواهد شد.

وی با بیان این‌که این سمفونی ارزشمند به همت و با

پشتیبانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تاکید شخص وزیر فرهنگ تولید شده بیان کرد: در این سمفونی گوشه‌هایی از زندگی این شهید بزرگوار در سه مقطع شامل فرماندهی وی در لشکر ثارا...، جنگ با داعش و حضور در جبهه مقاومت و نیز شهادت وی به تصویر کشیده می‌شود که کار بزرگی است. چهارمین سالگرد شهادت سردار حاج‌قاسم سلیمانی با عنوان هفته مقاومت از ۱۲ تا ۱۸ دی‌ماه برگزار می‌شود.

همان دغدغه مردم باشد. اتفاقاتی این چنینی تو را در کنار مردم قرار می‌دهد و باعث می‌شود با مردم باشی و خودت را از مردم منفک نکنی. اتفاقات جامعه برایت مهم و بر تو تاثیرگذار باشد و اینها در انتخاب کارهایی که انجام می‌دهی یا انتخاب می‌کنی حتما اثرگذار است. وقتی مردم این را دریابند قطعا هنرمند را دوست خواهند داشت. این کمک می‌کند آن هنرمند را مردم دوست داشته باشند و محبوب‌تر باشد نه مشهورتر. زیرا هستند هنرمندانی که مشهورند و شهرت را به‌دست‌آورده‌اند اما به محبوبیت نرسیده‌اند.

۱۹۱ موسیقی پاپ کنونی انگار هویتی ندارد و از خود بیگانه است و فقط کلامش فارسی است. حتی هیچ رنگ و بو و بنیاد ایرانی هم ندارد. چه کار کنیم این فضا دگرگون شود؟

هرگز به تنهایی نمی‌توان کاری کرد. روند موسیقی همواره رو به رشد است و نمی‌توان در پرابرش سد گذاشت. در این فضای موسیقی هم کارهای خوب هم آثار ضعیف تولید می‌شود. تولیدات بد متأسفانه بسیار بیشتر از کار خوب است. مثلاً اگر ۱۰ تا کار خوب تولید می‌شود ۲۰۰ تا کار بد پخش می‌شود! درواقع کاری نمی‌توانی بکنی که گوش و هوش مردم را ببندی. تنها کاری که می‌شود کرد همین است که متولیان فرهنگ کشور از موسیقی سالم حمایت کنند. با حمایت حساب‌شده از تولیدات و پخش‌های خیلی خوب، تولیدات با کیفیت و کوارینه بالا و شعر ناب و پخش خوب می‌توان این فضا را اندکی اصلاح و موسیقی بی‌محتوا را تا حدودی کم‌رنگ کرد.

۱۹۲ برخی می‌انگارند موسیقی پاپ فقط صنعت است و صنعتی پول‌ساز اما به موضوع فرهنگ‌سازی آن کم توجهند.

الان بخشی از موسیقی پاپ صنعت است. از سوی دیگر دوستان و همکارانی در این دهه به کار وارد شده‌اند که خواننده‌هایی خوب هستند. مثلاً کارهایی که خود من مدام گوش می‌کنم مسعود امامی است که صدا و شعرهایش را خیلی دوست دارم. بهنام بانی را دوست دارم. درواقع خواننده‌هایی قوی هستند. این صداها مانند علی زندوکیلی یا در موسیقی سنتی علیرضا قربانی و سالار عقیلی کارهای خوب تولید می‌کنند و روند کارشان مشخص است، منتها در کنار این دوستان باید گفت آن روندی که هست و می‌تواند به موسیقی ضربه بزند و محتوایی بد تولید می‌کند مقدار خیلی بیشتری را شامل می‌شود و باید به این موضوع توجه کنیم. چون این موسیقی‌های مبتذل به فرهنگ شنیداری ما لطمه می‌زند.

۱۹۳ شما که می‌گوی «کو کجا رفت آسمون آبی‌مون» مخاطب را به‌سوی اندیشیدن درباره زیستن و مسائل مهم زندگی هدایت می‌کند. اما این روند تولید موسیقی بی‌محتوا امکان تفکر درباره زندگی را از شنونده‌اش می‌گیرد و هیچ واقعیتی را به مخاطبش ارائه نمی‌دهد و جایی برای تامل و تفکر باقی نمی‌گذارد. یک‌سری ترانه و شعرهایی که امروز نوشته می‌شود بخش بسیاریش محتوا و تصویر ندارد. شعر باید در ذهن شنونده تصویر ایجاد کند و برایش ذهنیتی تازه رقم بزند؛ اما برخی آثار برای وقت‌گذراندن و آرامش کاذب تولید می‌شوند که زودگذر هستند و مصرف‌گونامدت دارند. فکر می‌کنم کمی بیشتر از ۱۰ درصد در جامعه، موسیقی خوب ارائه می‌شود و بیشترین متأسفانه تولید نامناسب است و این برای افرادی که موسیقی اندیشمند تولید می‌کنند، کار را خیلی سخت می‌کند!

من همیشه می‌گویم همه باید کار و اثر تولید کنند. سپس مردم انتخاب کنند. یعنی از موسیقی‌ها حمایت‌شود تا دیده یا شنیده شوند و بعد به گزینش مردم گذاشته شود. الان متأسفانه مردم ما حق انتخاب چندانی ندارند و ذهن‌شان درگیر تولیدات زیاد و نامحدودی است که محتوای درستی ندارد و اگر در این میان هم کار فاخری تولید شود، نه دیده و نه شنیده می‌شود زیرا حجم آن کارها خیلی انبوه‌تر و تبلیغ‌شان خیلی‌گسترده‌تر است. اینجاست که می‌گویم کار خیلی سخت است، نه این‌که برای جلوگیری و سدکردن روند چنین تولیداتی بلکه اگر بخواهیم کار فاخر و تولید خوب داشته باشیم با سختی بسیار روبه‌رویم.

نوآوری و اتفاقی نوین در کار باشی.

۱۹۴ برای شما چه چیزهایی خیلی مهم است و ملزم هستی که رعایتش کنی؟

به‌عنوان خواننده‌ای که ۲۵ سال است در این عرصه فعالیت دارم، باورم بر این است که مهم نیست چیزی بخوانی و اجرا کنی، بلکه مهم این است که چیزی یاد بگیری و بیاموزی. یعنی لحظه‌به‌لحظه تازه‌شوی؛ زیرا باید در لحظه از شنیدن یک اثر یا اجرای یک کار، نکته‌ها یا نکته‌ای هرچند کوچک فرابگیرم. چیزی که برای من در کار مهم است، همیشه سعی دارم خودم را به‌روزرسانی کنم. نه برای این‌که چیز عجیب‌وغریبی ارائه بدهم یا کاری آنچنانی رقم بزنم، بلکه خودم را در حد آمده‌ها و آموزه‌های همان روز و لحظه آماده‌تر سازم با فضای الان و انتخاب اشعاری که دستم می‌رسد، هماهنگ شوم. به نظر من خواننده خیلی مهم است و باید کارهای دیگر خواننده‌ها را تا ۹۰-۸۰ درصد گوش داد و دنبال کرد. شاید من صدای یک خواننده را دوست داشته یا نداشته باشم، با این گوش سپردن‌ها می‌توانم خیلی چیزها را بیاموزم و یاد بگیرم و به تجربه‌هایم بیفزایم. این مهم نیست که شما فقط کار خودت را گوش کنی و بشنوی. زیرا با شنیدن کار دیگران اگر نقطه‌ضعفی داری می‌توانی همان را به نقطه‌عطفی تبدیل کنی.

۱۹۵ شماری از فلاسفه امروز باور دارند موسیقی پاپ یک رشته حیاتی در زندگی بشر مدرن است. با آن زیبایی‌شناختی غنی خود باعث شده از موسیقی سنتی و کلاسیک فراتر رود و پیشروتر باشد و مورد توجه هم قرار گیرد؛ از این منظر موسیقی پاپ ما باید دارای چه عناصری باشد تا بر جوانان تاثیر سازنده بگذارد؟

هنرمند باید یاد بگیرد که آسیب‌شناس باشد و این کار را باید تا حدی بیاموزد. در کشور و جامعه ما اتفاقاتی هست که باید بتوانی تحلیل درستی از آنها داشته باشی، دغدغه‌ات با جامعه هماهنگ بشاشد و موضوع شما

برش

تأثیرگذاری بر نسل جوان

تأثیرگذاری موسیقی و ترانه به نسبت دیگر تولیدات هنری بسیار بیشتر و آنی‌تر است. یک فیلم را بیش از یک‌ساعت باید دید تا به پیامش دست یافت، درحالی‌که ترانه با چند دقیقه به شما مفاهیمش را انتقال می‌دهد. اعتقاد دارم اگر بتوانیم نسبت به جامعه و دغدغه‌ها و روزآمد هایش کار تولید کنیم تأثیرگذار خواهیم بود و نسل جوان هم با آن ارتباط می‌گیرد و عمیق‌تر خواهد شد.

صحنه

بازگشت «چند شب» به تالار رودکی

پروژه موسیقایی «چند شب» بعد از چهار سال توقف، فصل جدید فعالیت‌های خود را از ۲۰ دی‌ماه امسال با برگزاری چند کنسرت از هنرمندان شاخص موسیقی ایرانی در تالار رودکی پایتخت آغاز می‌کند. طبق برنامه‌ریزی‌های انجام‌گرفته، روز چهارشنبه ۲۰ دی‌از ساعت ۲۰، بهمن فریادرس، نوازنده کمانچه و حمید قنبری، نوازنده تمبک به اجرای برنامه می‌پردازند و در ادامه احسان دیبچی‌فر، نوازنده کمانچه و شهرام غلامی، نوازنده عود اجرا خواهند داشت. روز پنجشنبه ۲۱ دی نیز نازنین غنی‌زاده نوازنده کمانچه، میلاد محمدی نوازنده سنتور، سامر حبیبی نوازنده کمانچه و آرش فرهنگ‌فر نوازنده تمبک به اجرای موسیقی می‌پردازند. جمعه ۲۲ دی پویان عطایی، نوازنده سنتور و سهیل اله‌دادیان، نوازنده تمبک به صحنه می‌روند و در ادامه مرتضی صناعی، نوازنده نی اجرای برنامه خواهد داشت. پایان این مجموعه کنسرت‌ها نیز به اجرای کمانچه از سوی حسام اینانلو، یارسا نظری و فرزانه مهدی‌زاده اختصاص دارد.

مرحله فروش بلیت دوره سیزدهم پروژه موسیقایی چند شب از روز یکشنبه دهم دی‌ماه آغاز شده است.

نما‌آهنگ

اجرای اثر ماندگار علینقی وزیری با ساز قانون

یکی از آثار ارزشمند کلنل علینقی‌وزیری و از قطعات شاخص موسیقی ایرانی در دستگاه چهارگاه براساس ساز قانون تنظیم و اجرا شد. این قطعه که در اصل برای ساز تار تصنیف شده، به جهت اهمیت آن در نوازندگی سازهای موسیقی ایرانی، برای بیشتر سازها ترجمه و برگردان شده است. بر همین اساس آهنگ «ذخرک ژولیده»، توسط پریچهر خواجه برای ساز قانون تنظیم و در اجرایی مشترک با رشید کاکاوند، نوازنده تنبک اجرا و ضبط شده است. این نما‌آهنگ به همت شهرداری قزوین و همراهی حسین علیچای در مکان تاریخی سعدالسلطنه ضبط شده است. ضمن این‌که ضبط تصویر و تدوین این ویدئو نیز به عهده وحید گلریز و فرهاد نجفی‌فرد بوده است.

بزرگوار! اسکن کنید

جام جم

موسیقی MUSIC

سه‌شنبه ۱۲ دی ۱۴۰۲ 📰 شماره ۶۶۷۲

۱۹ پرسه در کوچه‌های مجازی

عطیه عیار / نویسنده و مترجم

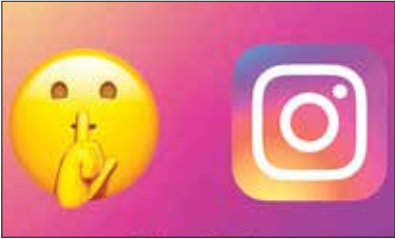
مارپیچ سکوت

چندی پیش لیندا کیانی و در پی او الهام حمیدی درباره مارپیچ سکوت و شرایطی خفقانی که سال گذشته با آن دست‌به‌گریبان بودند، گفتند. این مارپیچ سکوت پدیده جدیدی نیست. سال‌هاست گروه‌های مختلف جهان یا اسیر آن هستند یا ایجاکنند‌اش.

۱۹۰ مارپیچ‌هایی برای خفه کردن

اجتماعی بودن فطری انسان باعث می‌شود همیشه دنبال تایید و همراهی دیگران باشد. هرچه این همراهی بیشتر باشد و فرد احساس کند جزئی از گروه عظیم‌تری است حس بهتری دارد و راحت‌تر می‌تواند ابراز نظر و اظهار عقیده کند. طبیعی است که صحنه زندگی انسان همواره محل تبدیل اقلیت به اکثریت است تا بتواند حرف و عقیده خود را به کرسی بنشاند. گاهی این اکثریت به صورت مصنوعی ایجاد می‌شود، مثل وضعیتی که چند سال بعد از جنگ جهانی به نفع یهودیان پیش آمد و هرگونه اظهارنظری علیه یهودی‌ها برابر بود با انگ یهودستیزی. این انگ به حدی وحشتناک است که افراد به‌خصوص در کشورهای غربی همه کار می‌کنند مبادا داغ آن را بچینند. همین انگ باعث شده سال‌ها جنایات صهیونیست‌ها مسکوت بماند و هرکسی جرأت نکند علیه آنها چیزی بگوید. مورد بعدی تصویری است که از آلمان‌ها و جنایت‌شان در جنگ جهانی دوم نشان می‌دهند. گرچه این جنایت‌ها غیرقابل انکار است اما اگر قرار باشد تاریخ به‌طور واقعی بیان شود، بعضی جنایت‌های آمریکا، انگلیس و فرانسه از آلمان‌ها هم وحشتناک‌تر بود. نمونه‌های معروف آن بمباران درسدن آلمان و حمله اتمی به ژاپن است. حتی این نابرابری را در ادبیات و سینما هم می‌بینیم. همه این نگفتن‌ها و نابرابری‌ها نتیجه مارپیچ سکوت است؛ مارپیچی که خود زاینی‌ها و آلمانی‌ها هم به آن تن داده‌اند.

۱۸۹ مارپیچی برای فساد

اما جدیدترین مارپیچ دنیا، بحث همجنس‌بازی و انواع گرایش‌های عجیب و غریب جنسی است که هر روز به تعداد آنها اضافه و بلافاصله به‌رسمیت هم شناخته می‌شود؛ در نتیجه اگر کسی یا گروهی یا کشوری بخواهد با آنها مخالفت کند به‌شدت تحت فشار قرار می‌گیرد و شاید حتی از بعضی امتیازات محروم شود تا زمانی که مجبور به سکوت یا موافقت و همراهی ظاهری شود. این امر تا جایی پیش رفته که کلیسای واتیکان به‌تازگی اعلام کرده زوج‌های همجنس‌باز می‌توانند در کلیسا ازدواج کرده، کشیش‌ها برای آنها آرزوی خوشبختی کنند و حتی کودکان‌شان غسل تعمید شوند. با این خبر، یاد ماچاریا از روزهای کشف حجاب دوره رضاخان افتادم که شهربانی شهید به‌تولیت آستان قدس نامه زده بود و خواسته بود از محل وجوهات به دولت کمک کنند تا برای کشف حجاب بودجه داشته باشند!

۱۸۸ مارپیچ‌های آتشین

حالا می‌فهمیم چرا روایت داریم در آخرالزمان دینداری مثل نگه‌داشتن آتش کف دست است. اکثریت طوری روی درستی‌ها را می‌پوشانند که بسیاری از مردم حتی به فکر مخالفت هم نمی‌افتند. برای همین ناخودآگاه در جبهه آنها و اعضای مارپیچ خفه‌کننده می‌شوند علیه اقلیتی که می‌خواهد تن به فساد یا دروغ نهد.

برگزاری جایزه ملی آهنگسازی خالقی

اولین دوره ملی جایزه آهنگسازی روح... خالقی برگزار می‌شود. پویا سرایی پژوهشگر، مدرس و نوازنده سنتور درباره این جایزه گفت: در قالب برگزاری اولین کنفرانس ملی مطالعات ادبیات و هنرهای کاربردی، موسیقی، نمایش و سینما، اولین دوره ملی جایزه آهنگسازی

روح... خالقی طراحی شده که فراخوان آن منتشر گردیده است. وی ادامه داد: این رویداد موسیقایی در بخش آثار بالاب و ملی با تاکید بر موسیقی ایرانی است. در بخش آثار موسیقی بی‌کلام، «دنوانزی، تریو و کوارتت در ژانر موسیقی کلاسیک ایرانی با استفاده از سازهای مرسوم این موسیقی» و «روایت موسیقایی اقتباس‌شده از داستان‌ها و اساطیر ادبیات ملی ایرانی برای کوارتت سازهای زهی-آرشی‌ای» مورد توجه قرار گرفته است. در بخش آثار موسیقی باکلام هم موضوعاتی چون «تصنیف در موسیقی کلاسیک ایران با استفاده از سازهای مرسوم این موسیقی» مورد تحلیل و بررسی و داوری قرار خواهد گرفت. دانشجویان و پژوهشگران عرصه موسیقی می‌توانند تا پانزدهم اسفندماه در این رویداد بینارشته‌ای شرکت کنند.